

SZAKIRODALOM.

Szalay Imre. *Tájékoztató múzeumok és könyvtárak építésére és berendezésére.* — *Múzeumi és Könyvtári Kézikönyvek. III.*, Budapest, 1909. Athenaeum ny. r. t. Haránt ivrét. 18 hasáb és 35 tábla. Ára 10 K.

A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelősége Múzeumi és Könyvtári Kézikönyvek czimen megindított vállalatának ez a legújabb, immár harmadik kötete a múzeumok építkezésénél s berendezésénél szemmel tartandó kívánalmakat kodifikálja a modern múzeológia alapelvei szerint. Hogy ily kézikönyv kiadására főleg nálunk, ahol az erősen föllendülő vidéki múzeumok és könyvtárak közvetlen vezetése a legtöbb esetben laikusokra van bízva, akiknek nem nyílt alkalmuk a rokon intézetek berendezésénél leszűrt tanulságokról tudomást szerezni, égető szükség volt, azt mindenkinek be kell látnia, aki ilyenmű közintézeteinktől megkívánja, hogy minél jobban megfeleljenek nemzetmívelő hivatásuknak.

Szalay Imre e munkájában összesen 35 táblán gyűjtötte össze azokat a normál-terveket, melyekre az építkezésnél s berendezésnél szükség lehet. Az épületeknél csak alaprajzokat közöl, miután az épület külső megjelenésének megalkotásánál nem akarja lelketlen sablonokhoz kötni a tervező építész kezét. Ehelyett néhány műemlékszámba menő s múzeumi czélokra átalakított épület s épületrészlet képét mutatja be mintegy kiinduló pontul a művész alkotó fantáziájához.

Az épület-alaprajzok 5, 8, 12, 15 és 21 termes múzeumok számára készültek, olykép, hogy azok toldalékszárnyak hozzáépítésével bármikor bővíthetők anélkül, hogy ez akár a termek megvilágításának, akár a czirkuláció rovására történének. Tiszta könyvtári czélokat szolgáló épület tervrajzát nem adja szerző, hihetőleg azért, mivel *Ferenczi* Zoltán könyvtártani kézikönyvében, mely épen e vállalat legelső darabja, úgyis bőven kiterjeszkedik a könyvtárépítkezés kérdésére.

Ugyancsak ebben a körülményben látjuk annak okát, hogy a butor-tervek közt is csupán három táblával van képviselve a könyvtárugy. Az egyik az Erdélyi-féle vasállványokkal fölszerelt

könyvtármagazin távlati képe, a másik atlaszok, nagyalakú könyvek elhelyezésére szolgáló szekrény terve, a harmadik pedig fából készült nyitott könyvvállványt ábrázol, melynek polezait fogaslécbe ékelt fapántok tartják. A fogasléc helyett praktikusabbak az állvány oldalfalain alkalmazott lyukakba illő poleztartó szögek (stift); a munka egy újabb kiadásában a könyvvállvány ez utóbbi szerkezetét is föl lehetne venni.

Költségvetés az egyes tervekhez nem járul, miután az áralakulások a helyi viszonyoktól függenek s erős ingadozásnak vannak kitéve.

A szöveg rövid, de tömörségében is mindig közérthető magyarázattal egészíti ki a közölt rajzokat s az anyag, szín megválasztásáról, egyes gyűjteménytárgyak elhelyezési módjáról ad sok tapasztalásra, előkelő izlésre valló tanácsokat.

A fényes kiállítású kötet ára, félvászon portfeuilleben 10 K. Σ.

Morel, Eugène. *Bibliothèques. Essai sur le développement des bibliothèques publiques et de la librairie dans les deux mondes.* Két kötet. Páris, 1908. Mercure de France. (Ny. Poitiers, Blais et Roy.) Sr. 4, XIII., 390; 4, 475 l. Ára 15 fr.

Eugène Morel a párisi Bibliothèque nationale tisztviselője e két kötetes röpiratában nagy szóbőséggel, sok ismétléssel s nem ritkán önmagának ellentmondva tárgyalja a franciaországi könyvtári viszonyokat s állítja szembe a külföld, elsősorban Németország és Anglia közkönyvtáraival. Támadásaiban nem egyszer igazságtalan, javasolt reformjai közt sok a megvalósíthatatlan fantazmagória (pl. toronyszerű könyvraktárak, forgó falakkal ellátott olvasótermek s más eféle csodabogarak) s gyakorlatiasságra törekvésében nem egyszer elveti a súlykot, így a mikor az olvasótermek legfőbb kellékeinek a czímtárakat, lakjegyzékeket, árjegyzékeket stb. tekinti. De megjegyzései közt sok talpraesett, igaz megfigyelést is találunk, melyeket röviden összefoglalnunk már csak azért is helyén való, mert nem egy tekintetben a mi viszonyainkra is ráillenek.

Igy egészen a magunk nagy bajára ismerünk, a mikor Morel fölpanaszolja, hogy a *Bibliothèque Nationale* dolgozótermét egészen előzőnlík az oda nem való elemek s ennek okát abban látja, hogy a *Nationale*-nak kell teljesíteni mindazt, a mit másutt a községi, kerületi, egyetemi s tudományos szakkönyvtárak végeznek el. Ez ellen csak egy orvosság van: londoni mintára megalkotni külön könyvtári adóval a községi *free public library*-ket. A közönség egyik legkedvesebb olvasmánya a D'Hozier-féle genealogiai gyűjtemény; jelölül annak, hogy a demokrata Franciaországban még mindig erős a nemesség utáni vágy. Sokan a